

גוני אדום המלכותי, החם והמבריק של אריג מפואר וכבד עוברים כחוט השני בין ציוריה החדשים של פטמה אבו רומי. המוטיבים האורנמנטליים הצמחיים שזורים חוטי זהב מקבלים תצורות שונות שהגוף הטביע בהם. בהעדר גוף, הם מונומנט שותק שמכחוליה הדקים של הציירת כמו ארגו אותם בתנועותיה העדינות והמרוכזות. גדילים כהים על שרשרת צהובה וכתומה, פעם כתכשיטים ופעם כגרלנדות מעטרים את שולי הבד. ציור שמדקדק בפרטים ובו בזמן מסרב לעומק האשלייתי. אופיו של הייצוג מרמז למסורת המיניאטורה האסלאמית, שמקבלת הגדלה, העצמה והיסט לעבר ציורים נוספים במחזור המהדהדים איקונות ביזנטיות, גם הן קשורות להיסטוריה התרבותית ההפכפכה והעשירה של המקום. ולבסוף, כותרת-העל של התערוכה "ונוס פלסטינה" טורפת את הקלפים ופורמת את הבנות הראשונות, שהמבט המתפעל מהאיכויות הציוריות הצליח לגבש. כיצד יסודות מרובים ואף סותרים לכאורה מכוננים את עולמה האמנותי של פטמה אבו-רומי?

התיאור המתחקה אחר המציאות, המימזיס, כפי שהוא נתפס בעולם העתיק, נועד לשמש הכלי הנכון להעברת מסרים ורעיונות, ולא דווקא כמטרה טכנית בפני עצמה. אבו רומי נוקטת במודע בערוב בין יסוד מימטי ליסוד סימבולי תרבותי. דימוי האלה ונוס-אפרודיטה, אלת הפריון והיופי של העולם הקלסי היה ליסוד-על גבול המופרך לסצנות המבוימות שבהן העמידה אבו רומי את אביה. במופעה השונים בציור האירופאי מהרנסנס ואילך, שימשה האלה ציירים רבים בתיאור של נשים מעורטלות השוכבות על סדיני משי לבנים וכיסויי קטיפה אדומים כסמל לאהבה שמימית בעוד האהבה הארצית סומלה על ידי הלבשתה.

בציוריה של אבו רומי אין ערום נשי והמסרים עוברים לכיסוי הגוף, המיטה והקיר. אביה יושב על כיסא, בזקיפות מאומצת עד מאוד או שוכב בגבו לצופה. גבר בגלביה לבנה, שרוע על מיטה עטופה כיסוי חגיגי ומפואר מפנה את גבו, לא משתף פעולה עם הדימוי במחווה גופנית של אי רצון. הוא מותש, חלש, חולה אבל בכוחו עדיין להפוך לאיקונה של התנגדות. אין כאן מראה שתקלוט את יופיו כבציורו המפורסם של הצייר הספרדי דיאגו ולסקז, אין כאן חדר אחורי, שבו טורחים משרתים עברו כביצירתו של טיציאן הונציאני. אביה של פטמה אבו רומי ישן, רגליו חשופות. לא קדוש ולא מעונה. הפאר המלאכותי התיאטרלי מעצים את בדידותו. האבא הפרטי וכמוהו בני דורו מותשים ממאבק החיים, האיש, הלאומי. לא אלילי היופי והארוס.

המיתוס מוצג בהיפוך חריף ובחילופי תפקידים מגדריים. הבת, הציירת, האישה היא הקובעת את כללי הטקס, מטמינה רמזים וסותרת אותם. חותכת ומבודדת ג'סטות וחלקי גוף, בונה חיבורים ושוללת את תקפם. לא מסייעת לפיענוח מייד. צוריה השונים מהווים קינה יפה והתחלה חדשה. דוק של עצב מפואר עובר בין הבדים לבין יצירת הוידאו החותמת את המחזור. עצב מהפנט כיאה ל

Venus Palestina

יעל גילעת, 2017